

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

V. An Forma, seu Verbum Sacramenti sit Prædicatorium, an
Consecratorium?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

AUTOR. Verum hoc: sed falsum, quod alium finem vsunque non agnoscit altiore. 1. Quia sic Christus nil ageret per Sacramenta: At Ioann. 1. *Hic est, qui Baptizat*: Eph. 5. *Mundanseam*. 2. Quia Cinglius vult susceptorē Sacri: esse prius iustificatum; dein susceptione testari obligationem suam: At Scripturæ dicunt esse instituta Sacramenta ad iustificandum. 3. Qui *Rom. 6* Baptismus significat mortem & resurrectionē Christi; *1. Cor. 11*, Eucharistia est ad memoriam passi.

Orthodoxa Doctrina de Sacramenti ratione.

Sacramentum sit, 1. *Signum*, id est, res cognoscibilis, quæ ducat in cognitionem alterius. 2. *Sensibile* cuicunque sensui. 3. *Voluntarium*, seu datum, non naturâ factum. 4. *Analogum*, rei significatæ, seu simile. 5. *Significatiuum* rei Sacræ, non profanæ. 6. *Effectiuum* rei significatæ, scil. sanctificationis, quæ hîc fiat cum suscipitur. 7. Et fiat *Vi Sacramenti*, seu instrumentalis causæ. 8. Sitque status ac solennis *Ritus*, qui hominem Deo consecret. *Bell. l. 1. c. 9. de Sacrament.* Porro, *cap. 17. ibid.* de compositione Sacramenti.

Sacramenta Veteris Testamenti videntur habuisse Res solas non Verba: at Noui Testamenti constare debent Rebus, vt materiâ; & Verbis, vt formâ; sic, vt quæ est signum, formaliter significet; quæ est causa, vim habeat operatiuam. Non tamen necesse est, vt Res non sint Verba, aut verba non sint Res: sat, si aliquid fungatur vice Rei, aut Verbi; Neque necesse, vt res & verba, coniungan-

tur in omni Sacramento, vt partes essentielles rei eiudem.

QVÆSTIO V.

An Forma seu Verbum Sacramenti sit Prædicatorium, an Consecratoriuum?

LUTHERANI & CALVINIANI, in Baptismo requirunt duo genera verborum: Concionale præcedens ad instructionem; Baptismale in actu, *Ego te Baptizo* &c.

At in Cæna CALVINISTÆ requirunt vnum solum instructionis concionale, explicans verba Institutionis recitata.

LUTHERANI, verò hîc recitant verba Institutionis historice; sibi cum intentione consecrandi; Alii non citant: Vide *Kemnitium in Exam p. 2*. Omnes tamen verè baptizant; sed non verè coniungunt.

II. LUTHERANI requirunt Verbum Concionale, non ad Essentiam Sacramenti; sed ad Fruendum eius susceptionem.

CALVINVS verò & CALVINISTÆ Concionale Verbum requirunt ad Essentiam Sacramenti. Vnde patet, Verbum baptismale recitari ab eis in actu, *Ego te baptizo* &c. non vt Formam Sacramenti; quippe quæ est Concionale verbum præcedens.

SVASIONES CALVINI, 1. Quia, Augustinus tractatu 80. in Ioann. *Vnde tacita virtus aquæ. vt corpus tangat; & cor abicit Nisi faciente Verbo, non quia Ducitur; sed qui Creditur. Nam in ipso Verbo aliud est sensus transiens, aliud virtus manens, hoc est Verbum fidei, quod predicamus. Vnde in Actibus: *Et mundans cordia eorum.* &c.*

2. Caluini, Brentii, Kemnitii. Quia de murmurare verba super aquam, aut panem est species quadam magicæ in cantatione.

3. CALVINVS Instit. lib. 4. c. 14. *Quia minimè obscurum est, quid Christus fecerit; quid nobis facere mandauerit; quid fecerint Apostoli; quid purior Ecclesia obseruauerit. Imò ab initio vsque mundi notum est, quæ res signum aliquod obtulit Deum S. Patribus, in lege-*

rabili. in fuisse Doctrina copulam, sine qua attor-
niti sensus nostri nudo aspectu redderentur. &c.

AUTOR. Tria asserimus. I. In
omni Sacramento, nō in solo Baptismo,
necessaria sunt Verba à Deo instituta.
Patet inductione in meo *Antichristop.*
3. q. 2.

II. Verbum Concionale non requi-
ritur ad Essentiam Sacramenti. 1. Quia
in scriptura fit mentio Baptismi sine
Verbo. Vide in *Antichristop.* 3. q. 2. Nec
ad Coenam fieri Concio iubetur vsquā,
quæ vim Eucharistiæ explicet.

2. Quia si foret concio de Essentia
Sacramenti, officium baptizandi & con-
cionandi non distinguerentur, sicque om-
nis concionans baptizaret. At con-
trà dicit, I. Cor. I. *Non misit me Dominus
baptizare, sed Euangelizare.* Et Petrus, *A-
ctor. 10.* prædicabat Cornelio, dein iussit
eum ab alio baptizari.

3. Quia, Eph 4. *Vnum Baptisma:* at va-
rium foret ob varietatem concionum.

4. Falsum Baptisma haberent hære-
tici quia falsa eorum est concio.

5. Baptismus Catholicorum datur
sine concione: & tamen non iubet re-
baptizari Calvinus *Institut. libr. 4. cap.*
15. & 16.

6. Paruuli non forent baptizandi;
quia *Eecl. 32. Vbi non est auditus, non ef-
fundas sermonem.* Lutherani volunt eos
percipere concionem. Ergo, infert S.
Augustinus epistola ad Dardanum, habent
vsum rationis. Calvinus *Instit. l. 4. c.*
16 §. 20. cum suis dicunt, eos non perci-
pere Sacramentum vtiliter pro tempore
præsenti; at tamen pro futuro. Ergo non
percipiunt formam Baptismi essentia-
lem.

III. Ad essentiam Sacramenti re-
quiritur certa forma Verborum, quæ
non tam instruat adstantes, quàm san-
ctificet elementum. 1. Quia verba à
Domino præscripta formam habent in-
uocationis & benedictionis, non instru-
ctionis. Non enim dicit: *Docete nomen
Patris, &c.* sed, *baptizantes in nomine, &c.*

2. Quia quòd Paulianistæ & Cataphry-
ges non crederent Trinitatem, nec in e-
ius nomine baptizabant: Ariani licet ma-
lè crederent de Trinitate, bene tamen
in *Nomine, &c.* eius baptizabant; idcirco
Concilium Nicænum iussit illos rebapti-
zari; vetuit verò Arianos rebaptizari Cō-
cilium Arelat. 3. Idem docet Patrum
consensus, ac temporum retrò omni-
um concordia.

DI CO AD Rationem I. S. Augu-
stinum instituisse exponere istud, *Io. 15.
Mundi estis propter Verbum;* ac ostendere
omnem mundationem fieri per Verbū
seu Concionale, seu Sacramentale; Nam
illud excitat ad fidem, hoc consecrat ele-
mentum; Et vtrumque mundat, quia
creditur, non quia dicitur. A baptizan-
do autem puero creditur potentiā, actu
ab adulto.

AD II. Hæc calumnia est & blasphe-
mia. Non verborum conceptorum &
sacrorum sensu vtimur ac fide; idque ex
pacto & promissione Christi: at magia
vim habet ex pacto diaboli: an ergo Chri-
stus erit diabolus?

AD III. Christus nullam Eucharis-
tiæ præmisit concionem, neque man-
dauit præmitti: neque Apostoli, neque
Patres mandarunt, aut consueverunt;
nisi vt Catechumenos instituerent, ceu
hodieque facimus.

Hh 3 Qua